

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Külföldi Részor
BISMUTAL VEGETIVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Faix, 9 - PARIS.

Dr. Lengiel Frigyes
„nyír-balzsama“

Már maga a növényi nedv, mely a nyírfából folyik, ha annak törzset megfürjük: ember emlékezet óta a legkitűnőbb széplőszernek van elismerve; ha pedig a nedv a foltaláló utasítása szerint, vegyi úton balzsammá alakítatik, nyer még igazán csodás hatásában.

Ha este az arcz vagy más testfelület azaz bekentik, már a következő reggel alig észrevehető pikkelyek válnak le a bőrről, mely ezáltal vakító fehér és gyöngéd lesz. A balzsam az arczon képződött ráncokat és himlőhelyeket kisimítja, a fiatalos kinézetet kölcsönöz; a bőrt fehérré, gyöngédé és frissé teszi; szeplőt, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrkatkát s a bőr minden más tisztátalanságát a legrövidebb idő alatt megszünteti. Egy korsóval, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel „benzoe-szappan“-ja
a legzölészerűbb gyógyszer, mely a bőrt, gyöngédé és fehérré teszi, s hivatva van a balzsam jó hatását fokozni. 1 db 60 kr. — Főletét Magyarországra rúzza: **Török József gyógyszer-tára Budapest, király-utca 12. sz. a.** Kapható továbbá Aradon Ring gyógyszer-tárban. Debreczen Rothschildnek gyógyszer-tárban. Eszék Dienes gyógyszer-tárban. Nagy-Becskerek Mencer gyógyszer-tárban. Nagyszombat Morscher gyógyszer-tárban. Kolozsvár Dr. Ember gyógyszer-tárban. Brassó Kugler gyógyszer-tárban. Pozsony Erdy István gyógyszer-tárban. Szeged Barcsay gyógyszer-tárban. Temesvár Jabner gyógyszer-tárban. s minden kiválóbb gyógyszer-tárban, illatszer- és gyógyfű-kereskedésben.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

TÖRVÉNYJAVASLAT A FELEBBVITELRŐL

A SOMMÁS ELJÁRÁSBAN.

ELŐADÓI TERVEZET.

A M. K. IGASZÁGÜGYMINIST. MEGBIZÁSÁBÓL

KÉSZÍTETTE

PLÓSZ SÁNDOR.

Ára füve 30 kr., postán bérmentve megküldve 35 kr.

Bevonul

A zord téli idő hosszú estével; kinek találna ilyenkor kellemes szórakozást a zenében? És bármely nemes pályas alkalomra, kinek nem volna az a legkedvesebb meglepetése, ha szeretteitől egy zölészerű hangszert kap? Hangszer-ipartelepem, mely hazánkban a legnagyobb képességű vállalat, nemcsak zenészek és művészeknek szolgál legzölészerűbb bevásárlási forrással, hanem a feladatul tartom ki magamnak, hogy más kedvelők és olyanok, kik ezen idegen alati valamely hangszert maguknak elcsajátítani kívánnak ezt könnyen és csekély áldozatok árán megtehesék, sőt olyanok számára is gondoskodom, kiknek épenességgel nincs módjukban, valamely hangszert megtanulni. Kinek semmi zenei képessége sincsen mechanikai hangszereim segítségével élvezetes estét lehet szerkeszteni magának. Bővebb felvilágosítások képes hangszertalognusomban találhatók.

Mindenemű hangszerek és zenefélművek javítása szakszerű pontossággal elvégeztetik és ócska hangszerek cserébe is elfogadhatók. Kivánatra nagy képes hangszertalognusom ingyen és bérmentve megküldök. — Harmonikáról külön árjegyzék jelent meg.

STERNBURG ÁRMIN

legnagyobb képességű hangszertalognus ipartelep Budapest, VII. ker., kerepesi ut 36. szám.

Üdülőknek erősítő; vérszegénység, sápkór, ideges gyomorhajók gyógyítására, továbbá gyengénők és gyermekek erősítésére kitűnő gyógyszer a **KRIEGNER-féle**

TOKAJI CHINA-VASBOR mely belügyminiszteri engedéllyel látott el. Egy üveg ára 3 frt, fél üveg 1 frt 60 kr. Csak akkor valódi, ha az üveg névaláírásomat viseli.

Kriegner György gyógyszer-t. a Magyar koronához, Budapest, Calvin-tér.

Csász. küszvény, fej-, fül- és fogszakgatások ellen meglepő gyorsan és biztosan ható külső szer a **REPARATOR**, 4121

melynek üvege 1 frt, 4 üvege 50 kr. minden gyógyszer-t. kapható. Nehány, de csupa súlyú utánzat rontja készítményem jó hírnevét, miért is csak azt tessék elfogadni, mely nevetem viseli. Ily utánzatok szives bejelentése a beteg emberiség érdekében köszönettel vétetik.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A világ sportja.

13 nagy színnyomatu kép, magyarázó szöveggel.

Ára színes borítékba fűzve 1 frt 50.

Afrika, Amerika, Ausztrália, Canada, Anglia, Németország, Magyarország, Spanyolország, Norvégia, Svédország, Dánia, Franciaország, Olaszország, India, Skóciaország, Oroszország.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható

AZ ELMEKÓRTAN TANKÖNYVE

ORVOSOK, BIRÁK ÉS ÜGYVÉDEK SZÁMÁRA

IRTA

Dr. SALGÓ JAKAB

a lipótmerei orsz. tőbolyda elsőorvos, az orsz. községi tanács rendkívüli, a budapesti m. kir. orvosegyet rendes, a belga „société de médecine mentale“ s a párisi „société medico-psychologique“ lev. tagja.

Ára füve 2 frt.

Salgó elmekörtana, mely szerző német tankönyve második kiadásának nyomán, de nem mint annak fordítása, jelenik meg, orvosi irodalmunkban egy nagyon is érezhető hiány pótlására van hivatva. Az elmekörtan ugyorvosi, mint törvényszéki és társadalmi oldala mind égetőben érezteti fontosságát és eddigi elhanyagoltságát, úgy hogy az e szaktudományval való behatóbb foglalkozás előtt sem az orvos, sem a jogász ki nem térhet. — Salgó könyve, mely a szaktudomány mai álláspontjának teljes figyelembe vételével szorosban az észlelésből indul ki, bő tapasztalati anyag felhasználásával lehető tömören, és a mindennapi gyakorlatra való tekintettel eligazodást nyújt az elmekörtan bonyolult kérdéseiben, úgy az orvosnak, mint a bírónak és ügyvédnek.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

VASÁRNAPI UJSÁG

6. SZÁM. 1890. BUDAPEST, FEBRUÁR 9. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt fél évre — 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott viteldij is csatolandó!

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR ÖTVEN ÉVE.

FELDŐSÜNK történetében ritka, mondhatnók, eddig páratlan emlékünnp az, melylyel egy virágzó magyar pénztézet megalapításának és fönnállásának ötvenedik évét megüli. Megüli méltóképen a humanitás amaz eszméjéhez, melynek létrejöttét köszöni, méltóképen ahhoz a hazafias szellemhez, mely benne a pénztézeteknél rendesen divatozó kozmopolita érdek fölött is dominálni soha meg nem szüint és méltóképen azokhoz a tekintélyes anyagi eszközökhöz, melyeket ötven évi munkássága, dacára a kivált kezdetben átélt viszonytagságoknak, kitartásával, buzgóságával és kivált becsületese, kifogástalan ügykezelésével gyűjtenie sikerült.

A Pesti hazai első takarékpénztár története kisebbített képe hazánk pénz- és hitelügye történetének s élő biznysága ama természetes nagy erőnek, melyet nemzetünk csak némileg is kedvező körülmények között, ahhoz értő vezetés alatt, minden téren kifejteni képes volna.

Mikor ez a pénztézet keletkezett, sok olyan eszköz maradt fölhasználatlanul, sok olyan mező hevert parlagon, mely ma már jelentékeny tényezője hazánk erejének. De e parlag mezők között alig volt egy is sovárabb és kietlenebb, mint épen a hitel tere, mely nélkül ma sem állam, sem társulat, sem egyes ember nem lehetne el s melynek jelentőségét gr. Széchenyi István fejtette ki először a magyar nemzet előtt «Hitel» című munkájában.

Az országgyűlések, melyek hivatva lettek volna hitelt teremteni és azt szervezni, a halomra gyűlt sérelmek orvoslása előtt nem voltak hajlandók nagyobb reformokra. A közszellem sem kedvezett nekik. Az elszigeteltség, melyre az osztrák uralom hazánkat kárhoztatta, elzárta tőlünk a külföld szellemi és ipari haladásának ismeretét. Fay András tehát hiába iktatta be az 1825-re összehívott országgyűlésre Pestvármegye részéről felküldött utasításába több rendbeli közművelődési, igazságügyi és ipari reformok között a takarékpénztárak föllállításának sürgetését.

Csak a Széchenyi által alapított klubban, melyben a nélkül lehetett érintkezni, hogy a cenzura beleavatkozhatott volna, terjedtek az eszmék, melyek utóbb lassan testet öltöttek. Érintett művében a gravamenek fölhasználásával pozitív alkotásokra buzdít, melyek nemzeti műveltséget, anyagi fölvirágzást és ezzel önállást

és szabadságot biztosítanak. Megtámadja a hűbéri birtokrendszert, az ősiséget, mely miatt a földnek kellő értéke, a földbirtokosnak tehát

hitel nem lehet, hogy hasznos beruházásokkal művelhesse földjét. Kimutatja, hogy a nemesi kiváltságok magának a nemességnek is átkai;

Kozmata F. fényképe után rajzolta Biczó Géza.

STEIGER GYULA,

a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület vezérigazgatója és igazgatósági elnöke.

A KÖZPONTI ÉPÜLET AZ EGYETEM-UTCZÁBAN.

Dörre Tivadar rajza.

A JÓZSEF-FERENCZVÁROSI FIÓKINTÉZET A KÁLVIN-TÉREN A SZÖKŐ-KUTTAL.

Dörre Tivadar rajza.

A PÉNZTÁRI HELYSÉG AZ EGYETEM-UTCZAI KÖZPONTI ÉPÜLETBEN.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Kimnach László rajza.

A KÖZGYÜLESI TEREM AZ EGYETEM-UTCZAI KÖZPONTI ÉPÜLETBEN.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Kimnach László rajza.

hogy Donellan őrnagy száz centes ígérete előtt hajlandók voltak abban hagyni a küzdelmet.

— Száz cent négyzögmérőföldenként! — ismétlé két ízben a becsőbiztos.

— Száz cent!... Száz cent!... Száz cent! — ismétlé Flint kikiáltó, szöcsövet képezvén félig becsukott kezével.

— Senki többet? — kérde Gilmour André R. — Jól megfontolták?... Nem fogják megbánni?... Leüsson?

— És ezel felemelte a karját, a melyen a kéz a kalapácsot tartotta és egy kihívó pillantást vetett a hallgatóságra, melynek moraja megilletődött csöndnek engedett helyet.

— Először?... Másodszor?... mondá Gilmour André R.

— Százszáz cent — mondá nyugodtan Forster Vilmos S., a nélkül, hogy csak fel is tekintett volna, miután az újságja egyik lapját megfordította.

— Hip!... hip!... hip! kiálták a fogadók, a kik a legmagasabb összegeket tartották az Egyesült-Államokra.

Gilmour André R. elmúlni engedett néhány pillanatot, a melyek «oly hosszúnak látszóttak, mint megannyi század». A tökehal-ügynök tovább folytatta a hírlapvasást és számokat irt fel plajbászával, a melyek nyilván semmiféle összefüggésben sem álltak a szövényen forgó ügyvel. Vajon ő is a hitele fenekére jutott volna-e? Vajon lemondana-e a további árverésről? Vajon azt vélte-e, hogy a százkilencvenöt cent négyzögmérőföldenként, vagyis hétszáz kilencvenháromezer ötven dollár az egész földes körüli ingatlanért már is elérte a képtelenség legvégső határát?

— Száz kilencvenöt cent! mondá a becsőbiztos. Senki többet?...

— És készen látszott állni, hogy lebozsássa a kalapácsot.

— Százkilencvenöt cent! ismétlé a kikiáltó.

— Itélje oda!... Itélje oda!

Ez a kiáltás több türelmetlen hallgatótól származott és szinte rosszalni látszott Gilmour André R. habozását.

— Először... másodszor! kiáltá Gilmour André R.

kevesebb volt kikelve magából. Ilyen ár mellett négyzögmérőföldenként az összes vételár nyolczszáztizennégy ezer dollárnyi óriási összegre rugott, és látni való volt, hogy a britanniai hitel nem engedi meg ezen összeg átlépését.

— Kétszáz cent! ismétlé Gilmour André R.

— Kétszáz cent! ordítá Flint.

— Először... másodszor!... folytató a becsőbiztos. — Senki többet?...

Donellan őrnagy egy önkéntelen mozdulattal újból felemelkedett és a többi kiküldöttekre tekintett. Ezek azonban már csak ő benne reménykedtek, mint a ki egyedül volna képes megakadályozni, hogy a földes körüli ingatlanok Európán kívüli hatalmasság kezére kerüljenek. De ez az erőfeszítés volt a legutolsó. Az őrnagy felnyitotta a száját, aztán ismét becsukta, és az ő személyében Angolország lerokkadt a székre. És... harmadszor! kiáltá Gilmour André R. a kalapácsal az asztalra koppantván.

— Hip!... hip!... hip!... az Egyesült-Államok tiszteletere! — ordították a győztes Amerika fogadást tartó párhívei.

Barabás Miklós 1845-iki rajza.

FÁY ANDRÁS, ÖRÖKÖS SEGÉDIGAZGATÓ 1840—1864-IG.

Barabás Miklós 1844-iki rajza.

SIMONTSITS JÁNOS, IGAZGATÓ 1839—1856-IG.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET IGAZGATÓI.

Donellan őrnagy is felkelt. Hosszú nyaka gépiesen ingott a vállai által képezett szögeken és ajkai ugy előrenyúltak, mint egy madárnak a csőre.

A pillantásával lesujtotta az amerikai társulat hidegvérű képviselőjét, de nem sikerült kicsikarna még egy pislogó visszapillantást sem. Ez az ördögös Forster Vilmos S. meg sem mozdult.

— Száznegyven, — mondá Donellan őrnagy.

— Százhatvan, — mondá Forster.

— Száznegyzvan, — kiáltá az őrnagy.

— Százkilenczven, — mormogá Forster.

— Százkilenczvenöt cent, — ordítá Nagy Britannia képviselője.

S e szavak után összefonta karjait a mellén és késznek látszott szembeállni az éjszak-amerikai szövetség mind a harmincznyolcz államával.

Hallani lehetett volna egy hangya lépteit, egy potyka uszását, egy pillangó röpülését, egy hernyó mászását, egy bacillus mozgását. Minden sziv Donellan őrnagy ajkán csüggött. Egyébkor oly mozgékony feje nem mozdult többé. Toodrink Dean oly hevesen vakarta a koponyáját, hogy csaknem leszedte róla a fejbőrtét.

Valamennyi szem a North Polar Practical Association képviselője felé fordult.

Nos hát, ez a meglepő ember éppen az orrát fuja hosszasan egy óriási nagy koczás zseb-kendőbe, a melylyel erősen befogta orrlyukainak nyílását.

Pedig Maston J. T. zemei is rá voltak szegezve és Scorbittné Evangeline asszonyság is ugyanazon irány felé tekintett. És arcaik halványaságán látni lehetett volna, mily nagy volt izgatottságuk, a melyen erőt igyekeztek venni. Vajon miért habozott Forster Vilmos S. tulli-czitálni Donellan őrnagyot?

Forster Vilmos S. másodszor, sőt harmadszor is kifujta az orrát oly zajjal, mintha trombitált volna. De a második és harmadik orrfújás közt szelid és szerény hangon e szókat suttojta:

— Kétszáz cent!

Hosszas reszketés futott végig a gyülekezeten. Aztán az amerikai «Hip-hip-ek» még egyszer fölharsantak és megreszketették a terem nagy ablakait.

Donellan őrnagy lesujtva, letiporva, összelapítva rogyott le Toodrink Dean mellé, a ki nem

Az esemény hire egy pillanat alatt elterjedt Baltimore különböző részeiben, majd a távirda drótjain az Egyesült-Államok összes területén és végre a tengeralatti huzalon elhatolt az ó-világba is.

«Strohmannja», Forster Vilmos S. közvetítésével a North Polar Practical Association lett ama földes körüli fekvőségek tulajdonosává, a melyek a nyolczvanegyedik éjszaki szélességi fokon belül léteznek.

Másnap, mikor Forster Vilmos S. a hivatalos jelentést megtette, Barbicane Impey nevét nevezte meg, mint a kinek személyében volt képviselve a nevezett társulat a Barbicane és Társai cég alatt.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Villamos gáz. Springfield amerikai városban a petroleumból villamos áram segítségével, melyet izzóvá tett érczapon át vezettek, világító gázt készítettek. A gáz ilyenmő előállításra igen olcsó, 1000 angol köbláb alig kerül 30—35 krajczárba s különösen acélkészítésnél czélszerűen használható.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR IGAZGATÓI.

Midőn Magyarország legelső hitelintézete, a Pesti hazai első takarékpénztár felszázados fönnállásának ünnepét üli, be kívánjuk mutatni ama férfiakat, a kik e ma oly szép virágzásra jutott intézetnek élén állottak s mai nagyságának előkészítői, legfőbb tényezői voltak.

A Pesti hazai első takarékpénztár alapítója az irodalmunkban s a közéletben is elismert nevű Fáy András vala, kinek ez intézet létrehozása s életbejuttatása körül érdemeiről bővebben emlékezik az intézet történetét ismertető cikkünk. Ő az intézet igazgatójává választott Simontsits János kir. tanácsos s Pestmegyének akkori alispánja mellé igazgatóknak választott s több ebbeli minőségében állandóan megerősített. S valóban Simontsits mellett, a ki hivatalos teendőin kívül még a nemzeti színház ügyeinek vezetésével is el vala foglalta, mint annak intendánsa, — Fáy András volt a pesti hazai első takarékpénztárnak nem csak alapítója, hanem az első években vezető lelke is, mindaddig, míg betegsége 1848-ban az intézet éléről visszalépni nem kényszerítte.

Ettől kezdve Simontsits János maradt az egyedüli igazgató egész 1856-ban bekövetkezett haláláig. Fáy András ekkor utóljára jelent meg az augusztus 27-ikén tartott rendkívüli közgyűlésen, melyen Hajós József, a választmányának több év óta kiválóan buzgó tagja, választatott meg igazgatónak, kinek vezetésével az intézet csodálatos föllendülése és fölvirágozása kezdődik. Az ő igazgatása elején egyszerre öt millióval szaporodott meg az intézet bevétele (8 millióról 13-ra) és fölülhaladta a 24 milliót. Ez akkor oly ritka siker kétségkívül az ő nagy erélyének és tapintatos vezetésének tulajdonítható. Hajós rövid időn oly tekintély lett a pénzügyek terén, hogy minden nevezetesebb vállalat megnyerni igyekezett támogatását és szakértő erejét. Így az első magyar biztosító társaság, melynek alelnöke volt, a magyar földhitelintézet, melynek igazgató választmányi tagja volt, a közpundai magyar gőzhajó-társaság, mely szintén alelnökének nyerte meg, a közuti vasúttársaság, melynek igazgató tanácsában vett részt, az országos gazdasági egyesület, melynek előbb igazgató választmányi tagja, aztán alelnöke és kertészeti szakosztályának elnöke volt s még számos jó nevű intézetek, melyek szintén tanácsalál éltek.

Hajós Józsefet súlyos szembaja akadályozta meg a Pesti hazai első takarékpénztár ügyeinek tovább vezetésében. 1882-ben már az elnökséggel egybekötött vezérigazgatói teendőket lehetetlen volt ellátnia a attól fölmentetését és nyugdíjaztatását kérte, 1883-ban pedig az elnökségről is lemondott. Hajós József, mint tudjuk, a múlt év elején végezte be munkában és sikereiben gazdag életét. Ekkor választatott az intézet vezérigazgatójának, majd egyttal az igazgatóság elnökének Steiger Gyula, kinek igazgatása alatt a pesti hazai első takarékpénztár ötvenéves jubileumát ünnepli most.

Steiger Gyula, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület ez időszerinti vezérigazgatója és igazgatósági elnöke, született 1837. december 24-ikén Szántón, Abaujvármegyében, jelenleg tehát 53-ik évében van.

Atyai ágon svájci nemesi családból származik, mely teljesen magyarrá lett, midőn Steiger Gyula nagyatyja a somogyegyei Stefaics családba házasodott. Elhunyt édes anyja a jászói Jászay családból származott.

Tanulmányait az alsóbb osztályokban Sárospatakon, Egerben, Kassán, a VI-ik osztálytól kezdve Budapesten végezte, ugyanitt 1854-ben kezdvén meg egyetemi tanulmányait.

Szülei az 1848—49-iki események folytán, mint sok más család, elvesztvén szerény vagyonukat, Steiger Gyula a kenyérkereseti pályára lett utalva és magát az ügyvédi pályára képezte ki: 1860-ban megnyervén a tudori, 1861-ben pedig mindkét ügyvédi oklevelet. Az ügyvédi pályán azonban csak rövid ideig működött, mert összekötöttései folytán már kezdetben is inkább közgazdasági vállalatokkal foglalkozván, 1869-ben gróf Mikó Imre akkori közlekedési miniszter meghívására, elfogadta a vasutépítési igazgatóság kisajátítási főnökségét és szerződési viszonyt az állam szolgálatába lépett.

1872-ben azonban, midőn a pesti józsefvárosi választókerület által a képviselőjelöltség elfogadására fölhivatott, szerződési viszonyának megszüntetését kérte, hogy a választásnál a függetlenség még látszatát is kirekeszesse.

1872-ben a pesti józsefvárosi választókerület

színházi bizottság nevében és megbízásából a színház fölötti felügyeletet és intézkedést is vezette.

A fővárosi közigazgatás javítására irányzott folytonos működése köztudomásu. Nemesak mint országgyűlési képviselő tett 1872-ben, a fővárosi törvény tárgyalása alkalmával, számos javító indítványt, hanem egy külön törvényjavaslatot is kidolgozott. Később a szervezési szabályrendelet megállapítására kiküldött kilenczes, majd a szervező bizottság munkálataiban is tevékeny részt vett és 1879-ben egy új fővárosi törvény alapeveinek tervezetét adta át a belügyminiszternek, mely tervezetradikális módon akarta a bajokon segíteni, a jelenleg folyó tanácskozások egyik anyagát és tárgyalási alapját képezi.

A Pesti hazai első takarékpénztárhoz az akkori választmányba 1869-ben választatott be, tehát az intézet ügyei intézésében 21 év óta vesz részt. Már kezdetben az ügyeket vívő 15-ös, majd a háromtagu pénzügyi bizottság tagja lett, mely a több éven át betegeskedő igazgató mellett akkor tulajdonképen vezetője volt az intézetnek.

1883-ban választatott meg az egyesület ügyeinek vezérigazgatója, mint annak vezérigazgatója és ugyanó lett 1886-ban az igazgatósági tanácskozás vezetője is, mint az igazgatóság elnöke.

Ezen idő óta széleskörű tapasztalatait és kiváló képességeit kizárólag az egyesület érdekében szenteli. Fáradhatatlan buzgalommal és odaadó munkássággal működik annak fölvirágztatásán. Hogy milyen sikerrel, azt fényesen bizonyítják az egyesületnek működése alatt közölt zárszámadásainak nagyszerű eredményei. Vezérigazgatósága alatt az egyesület rohamosan emelkedett. Daczára a soknemű versenynek, üzletágai nem remélt kiterjedést nyertek, tőkei és forgalma folyton nagyobbodnak. Az egyesület adminisztrációját így az ügykezelés pontosságára, mint gyorsaságára való tekintettel szervezte és minden irányban nyilatkozó sikerei fényesen igazolják azon bizalmat, melylyel őt az egyesület részvényesei kitüntették akkor, midőn hazánk legrégibb és legnagyobb pénzintézetének élére állították.

FÁY ANDRÁS ÖREGKORI ARCZKÉPE.

által országos képviselővé választatott, mely minőségében leginkább közgazdasági kérdésekben és a fővárosra vonatkozó törvények, főleg a magyar nyelv diadalra juttatása érdekében érvényesítette működését. Ő tette többek közt a különindítványt — az osztályok véleménye és legirányadóbb képviselőik, köztük Deák Ferenc aggodalmait daczára, — hogy a főváros közigazgatásának minden ágában, a hivatalos nyelv kizárólag az állam nyelve, a magyar legyen.

Már 1867-ben a fővárosi képviselő tagjává választatván, annak minden ügyében tevékeny részt vett. Szentkirályi Móricz akkori főpolgármesterrel vállaltva iparkodott előmozdítani és életbejuttatni mindent, mi a főváros emelése és magyarosítása érdekében megtehető volt. Függetlensége, szökimondása és liberális nézetei az egész ország előtt ismertté tették nevét.

Az 1869 december 31-iki első népszámlálás keresztülvitele a fővárosban az ő, mint kiküldött bizottság elnök kezeibe tétetett le. Ezáltal szerzett érdemeiért a király a III. oszt. vaszkorona-renddel tüntette ki. Később ennek alapján «dánóci» előnévvel a lovagi rangot is megnyerte.

1871-ben tette meg a fővárosnál indítványát egy magyar népszínház alkotása iránt, s megnyervén a hozzájárulást, a kiküldött bizottsággal, főleg báró Lipthay Bélával együtt működően, fötényező lett a népszínház létrejöttében, melynek 1875-iki megnyitásától 1883-ig a nép-

FÁY ANDRÁS SZÜLŐHÁZA KORÁNYBAN.

A MAGYARORSZÁGI KÁRPÁT-EGYESÜLET BUDAPESTI OSZTÁLYÁNAK KÖZGYŰLÉSE.

A magyarországi Kárpát-egyesület budapesti osztálya megalakulása óta, alig egy évi működése alatt, oly élénk és buzgó tevékenységet fejtett ki s úgy jelesül szerkesztett közlönye, a „Turisták lapja”, mint fölolvásói ülései s a Budapest környékén rendezett társas kirándulásai által a hazai és kivált a fővárosi és a Budapest-környéki közönség érdeklődését oly nagy mértékben keltette föl, hogy csak természetesen találhattuk, hogy a fiatal új egyesület f. évi január 25-én tartott közgyűlése a társulatnak immár ezerre szaporodott tagjainak élénk részvétele mellett ment végbe. A társulat tagjai oly nagy számmal jelentek meg a közgyűlésen, hogy egészen megtöltötték a m. tud. akadémia rendes üléstermét, s a nagy számú közönség, mely között közéletünknek sok jelesét láthattuk, figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta végig a közgyűlésen előadott jelentéseket és fölolvásokat.

Bárá Eötvös Loránd emelkedett hangú beszédben nyitotta meg az ülést. Mint a turista, — úgy mondá, — ki néhány órai erélyes gyakorlás után néhány percze megállapodik, hogy az úton szerzett tapasztalatait áttekintse, úgy tartja a budapesti osztály is első pihenőjét. Ma akarunk körültekinteni a végből, hogy erőnkkel számot vessünk és kijelöljük a további követendő utat... Látni fogjuk, hogy jó lépésekkel haladtunk. Tavaly még kis számú csoportunk máig egy ezredde növekedett, a „Turisták Lapja”-nak első évfolyama és érdeklődő látogatott fölolvásói üléseink tagjaink szellemi tevékenységéről tanuskodnak, a pilisi hegység magányos útjain alkalmazott újtjelzőink, turista-térképünk és társas kirándulásaink e szép vidéket a főváros lakosára nézve hozzáférhetővé tették. Az amatőr-fotografiai kiállítás előmunkálatai már is szép sikert ígérnek, az iskolai kirándulások rendezése folyamatban van... Haladjunk tehát bátran célunk felé. Legyen ez a czél a turistaság meghonosítása hazánkban, és mert tudjuk, hogy a jó turista, ha nem több, legalább egészséges és erős akaratú ember, törekedjünk arra, hogy magyar hazánkban mennél több ilyen jó turista legyen!

A jelkes előadás után, mely e beszédet kísérté, dr. Thirring Gusztáv titkár olvasta fel évi jelentését. Örömeinek ad kifejezést, hogy az osztály első életéve minden várakozását felülmulatta. Az osztály 1888. december 28-án 273 taggal alakult meg; ma már az ezredik tagot jelentheti be. Működése két irányban folyt le: egyfelől a turistaság iránti érdeklődés felkeltése, másfelől a gyakorlati turistaság fejlesztése volt czélja. Az elsőt főleg a „Turisták-Lapja”-val igyekezett elérni, melynek I. évfolyama 6 számban, 22 ivnyi terjedelemben, számos képpel díszítve jelent meg, s hazánk e szakbeli legjelesebb munkaerőitől támogatva, máris az ország minden részében elterjedt, a folyó évben pedig már havonként fog megjelenni. Az osztály fölolvásói ciklusa is nagy érdeklődést keltett; a közgyűlésig öt fölolvásói ülést tartott (10 előadással) s hátra van még 4 üléss 8 fölolvással; a fölolvások közt voltak dr. Csapodi István (A turistaság egészségügye), dr. Márki Sándor (Középkori magyar utazók), dr. Thirring Gusztáv (Budapest környéke a turistaság szempontjából), dr. Marinovich Imre (A Mont-Blanc első megmászása), Szerlemhegyiné Móczár Jolán (Alföldiek a Cziblesen), dr. Pechány Adolf (A Vág völgyéről), dr. Ballagi Aladár (Budapest és környéke 150 évvel ezelőtt), ifj. Jankó János (A Szittnya), Mihálik József (Vándorlások Liptó megyében) és dr. Szontaghi Miklós (A Magas-Tátráról). Az osztály foglalkozott azonkívül hazai tájkép-kiállítás eszméjével, melyből az amatőr-fotografiai kiállítás eszméje jött létre. Agyakorlati turistaság fejlesztése körül említendők

dők a nyáron (husvétől szeptemberig) rendezett kisebb-nagyobb kirándulások (összesen 21), melyeket nagy mértékben mozdítottak elő a különböző vasutakon kieszközölt tetemes kedvezmények. A főváros környékén kirándulók utbaigazítására az osztály kiadta a Budapesti turista-térképet s egy kis Kalauzt a szent-éndrei vasuton mentén; a Pilis hegységben s a nógrádi hegységben pedig 124 km.-nyi útvonalakat jelzés-ekkel látott el. A jelentés köszönettel emlékszik meg gróf Csáky Albin miniszter nagylelkű pártfogására, mely az osztály működését tetemesen megkönnyítette. Tervebe van véve messzelátó építése a Nagyszáll tetőjén, Vác mellett, a Szurdokvölgy járhatóvá tétele, az iskolai karavánok meghonosítása, s egy menedékház építése az Ot-tó mellett a Magyar-Tátrában. A tagok közti érintkezés s a társas szellem fejlesztésére az osztály havonként társas vacsorákat rendezett; karácsonykor pedig Pilis-Szent-Kereszten 50 szegény gyermeket ruházott fel. Végül örömmel konstatálja a titkár, hogy az ezer tag közül az év folyamán a halál csak egyet ragadott ki.

Ezután következett a pénztári mérleg s a jövő évi költségvetés bemutatása, mely megjegyzés nélkül elfogadtatott.

Dr. Téry Ödön ügyvivő alelnök: „Turistaság a

HAJÓS JÓZSEF, A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET IGAZGATÓJA 1856—1883-IG.

külföldön és hazánkban” czim alatt tartott előadást. Azon kezdé, hogy a turistaság azóta virágzott fel, mióta 1785-ben Saussure francia természettudós Chamounixből megmászta a Mont-Blancot. Azóta alakultak turista-egyesületek, melyek a hegyi vidékekre az idegenek nagy tömegét csodítotték s ama vidékek jólétét megeremelték. Első volt az angol Alpine-Club, mely csak a legkiválóbb hegymászókat veszi fel s ezért csak 500 tagja van; legnagyobb ma a Deutscher und Oesterreichischer Alpen-Verein, melynek 22,000 tagja van, kik 182 osztályt alkottak. Igen kiterjedt munkásságot fejt ki az Alpok kutatásában és megismerésében. Svájcban is alakult Alpine-Club, mely kitűnő évkönyvet ad ki és sokat költ térképekre; 3200 tagja van, osztályainak száma 30. A nagyobb egyesületek közül kiemelni még a Club Alpino Italiano, melynek 4500 tagja van és a Club Alpin Français-t, mely a német-francia háború óta alakult meg. Számos kisebb egyesület működik Ausztriában is. Hazánkban két turista egyesülete közül a Siebenbrünercher Karpathen-Vereint a legteljesebb elismerés illeti meg; nem mondhatja ugyanazt a Magyarországi Kárpát-egyesületről, melynek fejlődését mai szerkezete gátolja. A gyorsan felvirágzott külföldi egyesületekben szerzett tapasztalatoknak jobban kellene érvényesülniök, hogy ez

egyesület virágzásnak induljon. Részletesen fejtegeti azon módokat, melyek mellett az egyesület az eddiginél kiterjedtebb s eredményesebb működést fejthetne ki.

Az előadás után megejteték a választás; a megüresedett jegyzői állásra egyhangulag dr. Marinovich Imre választották meg; ezenkívül választották 36 budapesti, és 18 vidéki választmányi tag.

A) Helybeliek: Dr. Ballagi Aladár, egyetemi tanár, Bedő Albert, orsz. főerdőmester, Berényi József, a m. államvasút főfelügyelője, dr. Bernáth István, orsz. ipariskolai felügyelő, Bexheft Mór, az orsz. m. á. v. főfelügyelője, Böckh János, a m. kir. földtani intézet igazgatója, dr. Boehkor Károly, egyetemi tanár, dr. Csapodi István, egyetemi magántanár, dr. Czölder János, a déli vasút titkára, dr. Fialowszki Lajos, tanár, dr. Forster Gyula, a magy. földhitelintézet igazgatója, Gyulányi Béla, földhitelintézeti tisztviselő, Hebentanz N., takarékpénztári főszámvevő, id. Hoffmann Sándor, főerdőtanácsos, ifj. Jankó János, fővárosi statisztikai hivatali tisztviselő, Jász Géza, földhitelintézeti tisztviselő, Haraszi Jellinek H., a közúti vaspálya igazgatója, Jenny Antal, kir. táblai bíró, Kalesinszky Sándor vegyész, dr. Karácsonyi Jenő, ügyvéd, Kogutowicz Manó, térékpész, dr. Krenner József, műegyetemi tanár, Lukse Fábry B. min. műszaki tanácsos, dr. Mágócsy-Dietz Sándor, tanár, dr. Márki Sándor, tanár, dr. Markusovszky Lajos, miniszteri tanácsos, dr. Münnich Aurél, orsz. képviselő, Nagy Dezső, műegyetemi tanár, Nagy Miklós, a „Vasárnapi Ujság” szerkesztője, dr. Pap Samu, országos képviselő, dr. Romy Béla, miniszteri fogalmazó, dr. Schafarik Ferencz, magy. kir. geologus, Seidl Ambrus, a kassa-oderbergi vasút vezértitkára, dr. Staub Mór, tanár, dr. Szabó József, egyetemi tanár, dr. Wartha Vince, műegyetemi tanár. B) Vidékiek: Baross Pál, földbírtokos (Pilis-Szántó), Berényi János, ügyvéd (Esztergomból), dr. Büben László, kir. fegyházorvos (Mária-Nosztra), Csánády I., királyi járásbíró (Szent-Endre), Csopor István, királyi főerdész (Pilis-Maróh), Dumtsa Jenő, polgármester (Szt-Endre), dr. Freysinger L., királyi közjegyző (Vác), Kazinczy K., főhercegi gazdasági (P.-Csaba), dr. Körösy L., tanár (Esztergom), Kontra Kálmán, szolgabíró (Pomáz), Luppá Péter, orsz. képviselő (Pomáz), Mátrai Ede, zenetanár (Sz. Fehérvár), Mattyók Bencze, főszolgabíró (Pomáz), Prokop G., k. erdész (P.-Sz.-Kereszt), Rostaházy S., uradalmi főmérnök (Tata), Szabadházy Andor, jegyző (Buda-Eörs), Sztányi Ödön, földbírtokos (Leányfalu), Takács K. uradalmi tisz (N.-Kovácsi).

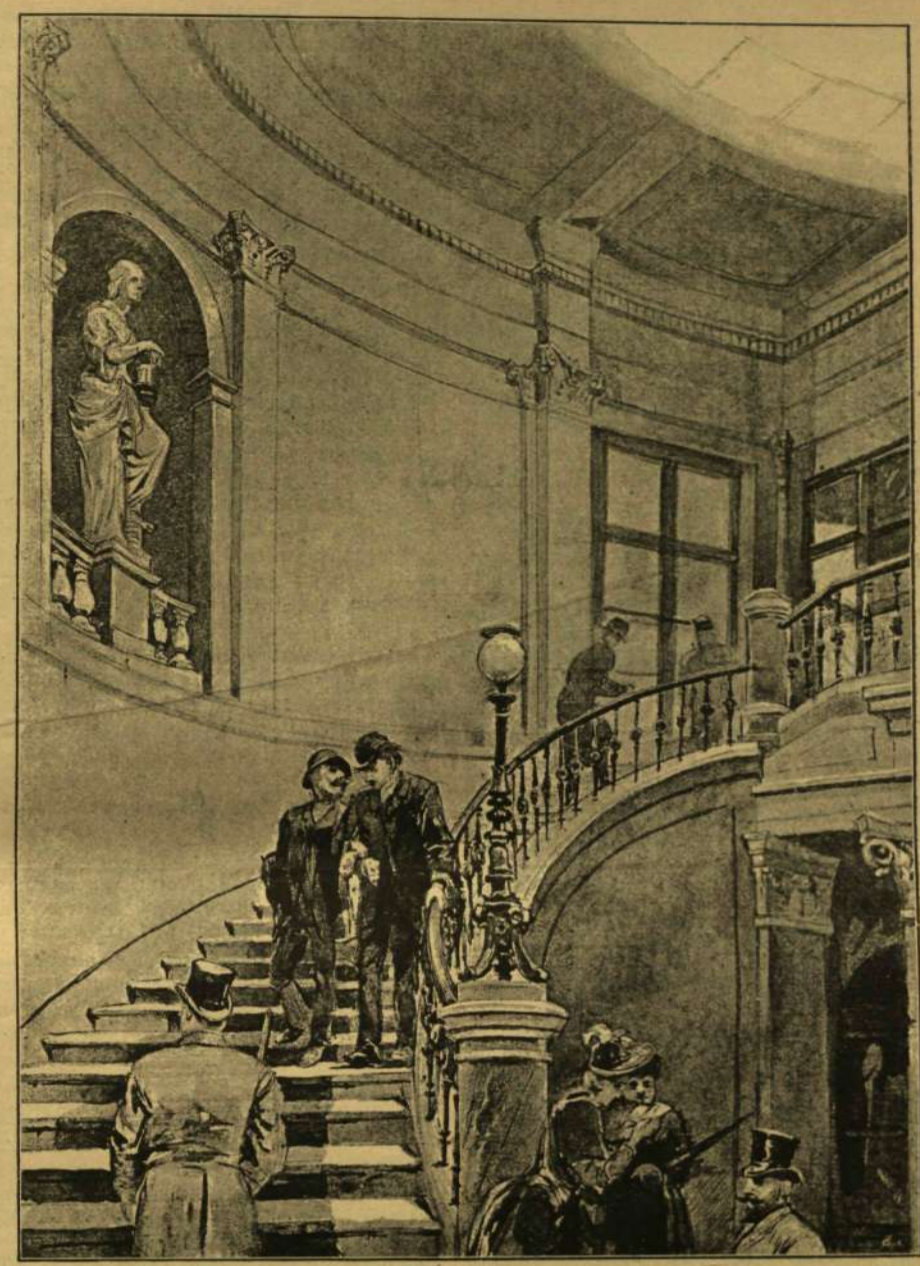
Végül elfogadtatott az ügyrendnek oly formán való módosítása, hogy ezután az új tagok csak ajánlatra vétessenek fel, a választmány pedig szintén 3 évre választáséig meg s annak egy harmada évenként visszalépjen.

Ezzel az ülést tárgyai ki lévén merítve, a nagy-számú díszes közönség báró Eötvös Loránd elnök elzetésével oszlott szét.

A közgyűlés után a tagok nagy része az István főherczeg szálló nagyertermében kedélyes lakomára gyűlt össze, mely a legkellemesebb hangulatban folyt le.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület ötven éves története (1840—1889). A nagy pénzügyi felszázados jubileumára készült monográfia díszes kiállításban, vastag velin papírra nyomva, majd 400 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Fenyvesy Adolf lelkiismeretes gondtal írta meg e munkát, mely nem csupán egy pénzintézet történetét, mert az hazai első takarékpénztár alakulása, alapítói, későbbi fejlődése, rendkívüli emelkedése, egész működése, össze van forrva közéletünkkel, a hazai gazdasági mozgalmakkal, állapotokkal, s épen mert az

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET KÖZPONTI ÉPÜLETÉNEK LÉPCSŐHÁZA. — Kinnach László rajza.

intézet annyira együtt tartott mindig a nemzeti élettel, nyerte meg az életerőt olyan mértékben, melyhez hasonló pénzügyintézet alig mutathat föl. Így a monográfia nem is egy pénzintézet története, hanem közgazdasági életünk tükröződik benne.

A műhöz van mellékelve többi közt a „Pestmegyei pártfogása alatt álló hazai első takarékpénztári ideiglenes részvény” másolata. Száz pengő forintról szól, s az aláírónak tíz évig 6 százalékot kellett ebből lefizetni, tehát 60 frtot. Most az 10,320—10,340 frt értékű. A mellékletek közt közli az alapszabályokat, a nyugdíjszabályzatot, a Fáy nevére 1863-ban tett 20,000 frtos alapítványról szóló levelet; az akadémián tett Fáy-jutalom alapító levelét, a kitűzött pályakérdéseket, az igazgató és hivatali személyzet névsorát, melyből megtudni, hogy az ügyosztályok és azok személyzetének mostani száma 84. Megtaláljuk 1840 óta a pénztári forgalomra vonatkozó adatokat, a betétek kimutatását; a betétekről és elhelyezésekről egy grafikus táblázatot is; a tőke, a jövedelem, a kiadások, a vagyon felsorolását, a jótékony czélra fordított összegeket évről évre. A könyv nemcsak szép emlék a részvényeseknek, hanem sok tanulságot és okulást nyújthat mindenkinek, ki vissza akar pillantani ötven év gazdasági életére. E könyv értékét és tanulságait a későbbi idők is érdemök szerint fogják méltányolni, mikor fölnyitják, hogy gazdasági és kereskedelmi életünk zenge korának egyik nagy alkotását tanulmányozzák. A munka nagydíszű és izlés kiállításáról a Franklin-társulat nyomdájá gondoskodott.

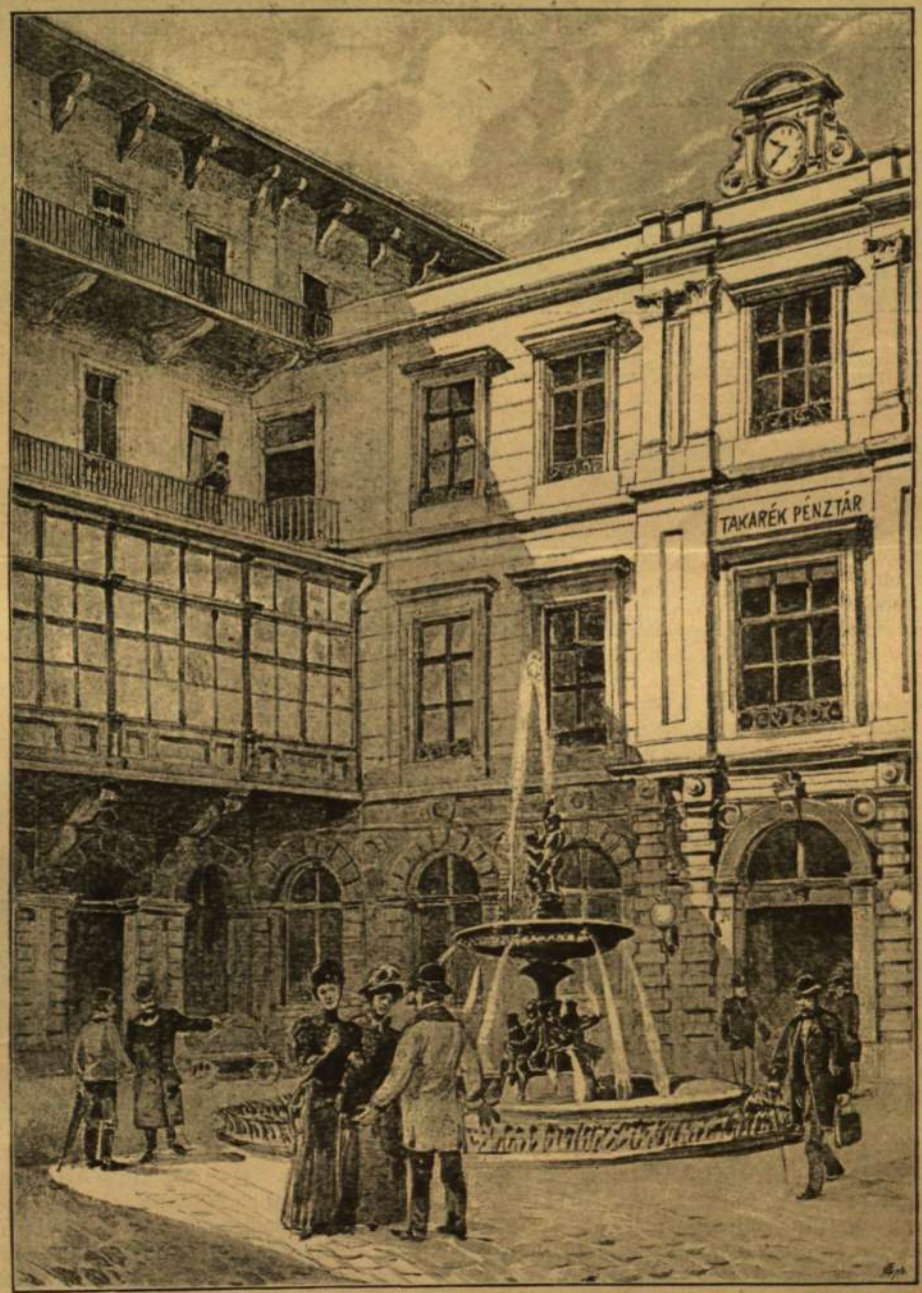
Uránia, Flammarion Camille műve magyarul is megjelent, az eredeti francziához hasonló díszes kiállításban, Bieler, Gambard és Myrbach számos illusztrációival, a Légrádi testvérek kiadásában. Flammarion nemcsak tudós, ki a csillagászatból, a légi utazásokról sokat tud, hanem tudásának előadásához is bírja a leleményes formát, a poétikus hangulatot, s a mérhetlen régiókhoz a fantázia szárnyait. „Uránia” a legsajátosabb munkák közé tartozik; azt lehet róla mondani, hogy csillagászati regény, mert a csillagok közé, a világegyetembe visz, eseményeket beszél el, de ezenkívül bölelelettel, a tulvilági élettel, a lélek halhatatlanságával is foglalkozik, s van benne, a mi a spiritizmusnak is tetszik.

Flammarion a másvilági utazást mint valami ál-

mot beszéli el, melyet egy fiatal ember lát, ki a párisi csillagvizsgáló intézetben foglalkozik, s egészen elbűvöli Urániának, a csillagászat muzsájának szobra, mely Pradier vésoje alól került ki, s ott állt a csillagászati óránál. Egyszer úgy tetszett a fiatal embernek, hogy Uránia megszólal, elvezeti az ürbe, aztán a csillagok közé, egyik csillagot a másikhoz. Flammarion könyve a tudományos fölvetéseket eleveníti meg a csillagokról, azok életéről, a földi lét után megistult lelkekről, kik ott hazát lálnak. Bemutatja a különböző naprendszerek titkait, zús fantáziával képzel szellemi élettel. Majd egy szerelmes történetet ír meg, „Georges Spero” czim alatt, a ki kedvesével, Ikleával, egy léghajzás alkalmával elvész. A Mars bolygón kelnek új és eszményibb életre. Könyvének ez a része egy fantasztikus regény érdekességével bír. Végül a távolsági érzés (telepathia) tüneményeit írja le és szellemesen magyarázza. Könyvét naprendszerünk távolsági és egysúly-viszonyainak könnyed vizsgálásával fejezi be. A könyv végén mint Spero tudományos hagyatéka, Flammarionnak összefoglalt csillagászati és böleleleti hitvallása foglaltatik. Alkalmasint nálunk is kapos olvasmány lesz. A 305 lapra terjedő könyv ára 5 frt, díszkötésben pedig 6 frt 20 kr.

A m. tud. akadémia könyvkiadó vállalatára br. Eötvös Loránd és Szily Kálmán bizottsági előadó felhívást intéznek a közönséghez, kérve a támogatást az 1890—92-iki három évi ciklusra.

E vállalat a tudományos ismeretek terjesztésére, a nemzet szellemi kincsének gazdagítására törekedik. Oly eredeti és fordított művek jelentek és jelennek meg benne, melyeknek megválasztásában irodalmunk legszembetűnőbb hézagainak betöltése és a közönség szükségleteinek kielégítése a fő szempontok. Eddig a történet, irodalom és társadalmi tudományok külön sorozata jelent meg, ezután az egész felkarolt kört egy sorozatba foglalja össze s az eddigi 200 iv helyett évenként száz-százhusz ivet ad. Két okból teszi azt. Először, mert a tudományok terjesztése csak úgy lehetséges, ha a munkákat lehetőleg olcsón adja és sok példányban terjeszti. Ezután az aláírási ár 5 frt. A másik ok az, hogy félannyit adva, nagyobb gondot fordíthatnak a munkák megválasztására és különösen a fordítások ellenőrzésére. A jelen ciklusban a következő munkák fognak megjelenni: „Fáy András életrajza”, az akadémiától jutalmazott pályamű, írta Badics Ferencz; „La philosophie dans ses rapports avec les Sciences et la religion”, írta Barthélemy-Szt-Hilaire;

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET KÖZPONTI ÉPÜLETÉNEK UDVARA. — Dörre Tivadar rajza.

Kinnach László rajza.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNTÁR-EGYESÜLET TERÉZVÁROSI FIÓKINTÉZETE A VÁCI-KÖRUTON.

Dante «Purgatorium»-a fordítja Szász Károly; «A német klasszikus irodalom története», írta Heinrich Gusztáv; «Histoire de la Science politique dans ses rapports avec la morale» három kötetben, Paul Janet műve; «Histoire de la Russie», Dambaud Alfrédétől, «Die Geschichte der römischen Dichtung» két kötetben, Ribbeck Ottó könyve. Az akadémia azonban fentartja magának a jogot, hogy a felsorolt munkák egyike vagy a főtájká hivatáshoz küldendő, vagy utánvéttel fizethető. A csinos kötésért kötetenként még 40 krt számítanak.

Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képből című ország- és népmertető irodalmi vállalatnak hazánkat tárgyaló részéből most jelent meg a XI. füzet az egész vállalatnak 101. füzeté. E füzet még mindig a nagy magyar Alföld ismertetésével foglalkozik, két nagy vidékét: a Hajdúságot és Nyírséget mutatva be, amint Szívós Béla, ezt Szívós Géza eleven tollából, kik mint e vidékek szülőit a közvetlenség meleg színeivel írják le szülőföldüket s annak tősgyökeres magyar sajátosságait. A tartalmas cikkek érdekességét még említi a hozzájuk csatolt szép rajzok.

Roskovics Ignác hat nagyon csinos képen mutatja be a hajdúsági nagyobb és kisebb gazda s az angyalházi gulyás tipikus alakjait, továbbá az angyalházi pusztát, a vajai kastélyt s egy ügyes zarárképen a hajdúk czimereit. Dörre Tivadar Nagy-Kállót mutatja egy bekezdő képen, továbbá a nyírabátori ref. templom régi szép faragványú, műbecsű templomszékeit, gróf Andrássy Gyulának

tszadobi szép tornyos kastélyát s a nyíregyházi taligás fogatot. Mednyánszky László bátró egy nyírségi nyírest s Nyíregyháza főterét, Pataky László a mezőre menő hat-lovas parasztszekeret, míg Tölgyessy Arthur egy nyírségi táj tómelleki halmos képét mutatja be. A füzet a Révai testvérek bizományában kapható s ára 30 kr.

Előfizetés. Közli-Vásárhelyről Székely Jánosné szül. Ince Sarolta előfizetést hirdet «Harcz önmagunk ellen» című történelmi regényre 1 forintjával. — Csongor költeményeire (1 frt) pedig Budapestről (Sándor utca 36. sz. a.) Govorkovich János adott ki előfizetési fölhívást.

A természettudományi társulat könyvkiadó vállalatában ismét két derék munka jelent meg, melyek a vállalat 37—38-ik kötetét teszik.

Az egyik «A csillagászat történelmi jellemvonásai, J. C. Houzeau, a brüsszeli kir. obszervatórium volt igazgatójának munkája, melyet Czöglér Alajos főreáliskolai tanár fordított magyarra. Kiterjeszkedik a csillagászat tudomány elvei fejlődésének legfontosabb mozzanataira, megvilágítja azok szerves összefüggését, s így a csillagászat kritikai történetét adja elő. Kilenc fejezetben dolgozta ki a belga tudós a nagy anyagot, az emberi művelődés történetéből is sok érdekes jegyzetét föl, mert a csillagászat fejlődése összefügg az emberi műveltség fejlődésével. Az 552 oldalát elfoglaló kötet csinos vászon kötésben jut a megrendelőkhöz kezébe, valamint a másik munka is: A virág, a termés és a levél, népszerű növénytan könyve, írta Sir John Lubbock, fordította dr. Mátyás-Dietz Sándor, 122 képpel. Hat fejezet adja elő világos modorban a mit a tudomány eddig a virág, termés, mag és a levél életére nézve biztosan kiderített. A kiadó vállalat 1887—1889-iki sorozatából még két munka van hátra:

Simonytól sarkvidéki utazások, és Rudolf trónörökös műve «Tizenöt nap a Dunán.» Ezek is nem-sokára megjelennek.

A képzőművészeti társulat albumlapjai. A képzőművészeti társulat pártoló tagjai számára minden évben több albumlapot szokott adni. Ezekből az idén új sorozat indult meg; azért új, mert a társulatnak a bécsi műsokszorosító intézettel kötött szerződése lejárván, most már egészen önállóan választ-hatja műlapjait hazai festőktől. Mind az öt lap, melyet ezúttal vesz a közönség, magyar művészek festménye után készült. A következők ezek:

Vig társaság, Vágó Pál eredeti festménye után Papp Henrik rézkarcza. Eleven alföldi képez, a mint vágató ötös-fogatot viszi haza menyecskejét a paraszt gazda, s a fiatal asszony nevetve hajlik urára, míg a szekér kasában három cigány muzsikál. A népelet költői és derült vonásait tükrözi Vágó képe. A kosár, Margitay Tihamér festménye után Rézbe metszette Doby Jenő. A szalon-genre hivatott művelőjének egyik legjobb hatású képe, sikerült másolatban. A festményt lapunk csak nem régiben mutatta be, mikor bővebben is szólunk róla. Harmadik a «Nászmenet» Ebner Lajos festménye, fénynyomatban; alföldi lakodalmas nép, jellemző alakokkal. Érdekes mese, Skuteczky Dóme festménye után, szintén fénynyomat. A gyermekvilág vonzó csoportozata, a mint egy fiatal lány olvas föl előttük valami érdekesítő történetet, egy arnyas udvaron. Ez szintén fénymetszetű másolat. Végül az utolsó kép: Kairói utca, Nadler Róbert eredeti festménye után fába metszette Morelli Gusztáv. Nadler keleti tanulmányainak egyik képe, mely egyszerűen a hazai fametszés haladásával ismert meg. E műlapokat a tagok kapták a 10 frt tagsági díj fejében.

Mivé lett a katolikus Magyarország: vagyis a magyarországi katolicizmus jelenlegi egyházpolitikai helyzetét ábrázoló napi kérdések. Ily cím alatt adott ki egy kötetet dr. Laurant Agoston nagyváradi gör. kath. kanonok, az egyházpolitikával foglalkozó lapokban megjelent cikkeiből, melyek az államot azzal vádolják, hogy csonkítja az egyház jogait. A könyv Nagy-Váradon jelent meg s ára 80 krajczár.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémián február 3-ikán az első osztály tartott ülést, Zichy Antal elnökle alatt.

Hunfalvy Pál az aranyos-széki mohácsfalvi nyelvemlékről érkezett, melyet Thallóczy Lajos Bukarestben talált, s lefényképezte. Ez egy magyar Miatyánk, cyril betűvel írva. A kézirat nyelvészeti tekintetben jelentéktelen, de mint oláhosító eszköz hívja föl figyelmünket. Ugyanis az eloláhosodás a torda-aranyosmezei székelyeket is pusztította. Mohács község ma egészen oláh. 1580—1620-ig már oláh pópája volt, a ki szlávól vagy bolgárból sok vallásos könyvet fordított oláhra. Gyűjteményében van a magyar Miatyánk is cyril-betűvel. Hunfalvynak az a véleménye, hogy a miatyánkot valaki a nép kiejtése szerint írta cyril-betűvel; a megmaradt példányt pedig egy magyarul nem tudó pápa másolhatta le oláh pópák számára, kik magyarokat kereszteltek és temettek. A magyar Miatyánk tehát oláh pápa ajkáról hangzott, mikor még voltak magyar családok Mohácsban. Majd Heinrich Gusztáv mutatta be Kúnos Ignác vendég értekezését a «Kis-ázsiai török néprégenek»-ről. Az anatóliai törökök népköltészetét sokat tartott meg a regényes multból. Kis-Ázsia multja a néptörzsek csatája, sahek és padisák küzdelem, bégek hődtársa. E kor az anatóliai törökök lovagkora, mely számos néprégenyben tükröződik. A néprégenyek kezdetei a «rablóregények», melyekben rettenthetlen hősök halálán tettek végeznek, útját állják a vándornak és harcra hívják a ellenállót. E hősök leghíresebbike Köröly, ki megvakított atyját akarja megboszulni, de boszujának kitöltése után is folytatja rabló életét. A rablóregényeket felválták a «szerelemi regények» és ezeket a «lantos regények». Kúnos ezekből a török nép ajkáról gyűjtött többeket.

A Kisfaludy-társaság február 9-ikén tartja ünnepélyes közgyűlését az akadémia nagytérjében. Tárgyai lesznek: elnöki megnyitó Szász Károly másodelnöktől; titkári jelentés Beöthy Zsolttól, «Kemény Zsigmond sirjánál», költemény Gyulai Páltól; «Az utolsó jurátus», elbeszélés Degre Alajostól; «Diadal», költemény Endrődy Sándortól; tanulmány gróf Széchenyi Istvánról, Zichy Antaltól; a «Monolog ellen» című pályanyertes monolog felolvasása, végül a pályázatok eredményének kihirdetése a jellegű levelek felbontásával.

Febr. 5-ikén zárt ülés volt, melyen tagot kellett volna választani egy megüresedett helyre; de a választás elmaradt, mert nem jelentek meg elég számmal. Ajánlva csak Hermann Antal tanár volt. Ugyanezen ülésen határoztak a pályázatok fölött. A Lukács Krisztina 500 frtos jutalomra, a mely klasszikus dráma műfordítására volt kitéve, 9 pályamű érkezett. A jutalmat Euripides «Cyclops» satyrdrámájafordításának ítélték. A Bulovszkykné 200 frtos jutalomra (szinpadai monolog) 25 pályázott, s nyertes a «Monolog ellen» című monolog. A nyertes művek jellegű levélkéjét a vasárnapi közgyűlésen bontják föl. Új pályázatokul kitézetek: a Lukács Krisztina-féle 500 frtos jutalomra: «A magyar politikai szónoklat története 1825—1840.» A Bulovszky-jutalmat 200 frttal egy Mátyás király emlékeztető tárgyozó órára tüzték ki; pályázati határidő 1892. A Szeher Árpád jutalmat 1892-re Aischylos «Orestes» trilogijájának alakú fordítására tüzték ki, végül a Somogyi Dezső 200 frankos jutalmát egy költői levél megíratására fordítják.

A történelmi társulat febr. 6-iki ülésén Thaly Kálmán elnököl, s két felolvasás volt.

Jakab Elek a XVI—XVII. századbeli magyar-lengyel unitáriusok érintkezéseiről sorolt föl adatokat. Erdélyben és Lengyelországban a vallásszabadság biztosítva lévén, az unitáriusok is szorosabb kapcsolatba jöttek a két országban, az oktatási nyelv ugyanis latin lévén. Kolozsvárra gyakran hoztak papot lengyel földről, hová más országokból is sokan menekültek. 1660-ban Lengyelországból származtak az unitáriusok s ekkor jelentékeny számban telepedtek le Kolozsvárra, s külön ekkleziát alapítottak. Utolsó papjuk 1792-ben halt meg. Lengyel eredetű volt Augustinovic Pál is, ki 1837-ben 183, 265 frt örökséget hagyott az erdélyi unitáriusoknak. — Ováry Lipót pedig Mátyás király özvegyéről, Beatrice királynéről tartott felolvasást, olaszországi levéltári adatok feldolgozásával. Mátyás király egykor ünnepelt hitvese elhagyatottan halt meg 1508-ban Nápolyban. Óváry főleg Beatrixnek II. Ulászlóval kötött házasságához szolgáltatott új adatokat. E házasságot történetírónk vagy alig említi, vagy kétségbe vonják, de az olasz levéltárak kétségtelen bizonyossággal megerősítik, hogy II. Ulászló nőül vette Mátyás özvegyét, de aztán sietett elválni tőle. A válópór 1492-től 1501-ig húzódott, s megszünetni a nyitrai püspök személyesen is járt Rómában. — Mind a két előadást figyelmesen hallgatták s megeléjenzék.

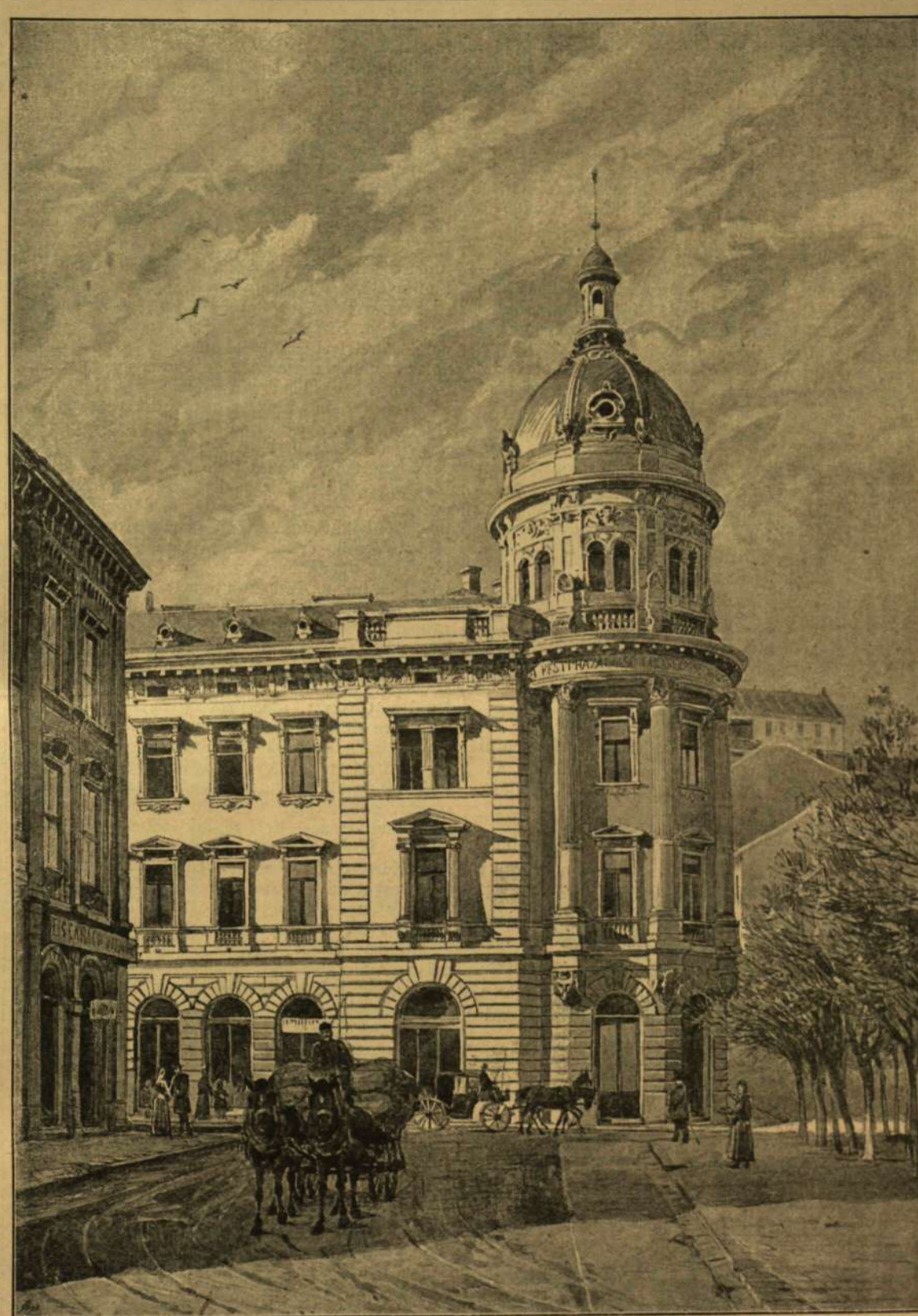
A földtani társulat közgyűlése február 5-ikén volt, dr. Szabó József elnökle alatt. Dr. Staub Mór első titkári olvasta fel évi jelentését, melyben felhívja a közgyűlés figyelmét arra, hogy a társulat 1850 június 6-án alakulván meg, ez évben éri meg fennállásának 40-ik évét. Ezután a megüresedett másodtitkári állásra dr. Szádeczky Gyulát választották meg. A társulat bevételei 4423 frt, kiadásai pedig 4417 frtot tettek; vagyonállása: 11,276 frt. Végül Böckh János alelnök olvasta fel emlékbeszédét a társulat volt kitünő alelnöke, Zsigmondy Vilmos fölött.

A Jó-ziv egyesület választmánya január utolsó napján Tisza Kálmáné, szül. Dégenfeld Ilona grófnő elnökle alatt ülést tartott. Elnök fájdalommal emlékezett meg az egyesület egyik jeles tagjának: Visi Imrének elhunytáról és indítványozta, hogy az egyesület részvétirátot intézzen az elhunyt nevéhez. Bejelenté továbbá, hogy gr. Tisza Lajos 1055 frt küldött be, mely összeg az épülő országház gypszmintájának kiállításából gyűlt be. Veszprémmegye Csóth községének elemi csapások által süjtött lakosainak 500 frt, Zalamegye Gyepü községének 200 frt és Veszprémmegye szintén elemi csapások által süjtött Dudar községének 100 frt segély engedélyeztetik. Több szegényes iránti kérvény elutasító értelemben intézettel el, mert az egyesületnek, alapszabályai értelmében, ezéja és hivatása, hazánk vidékeit vagy községeit süjtő kivételes elemi csapás esetében segélyt nyujtani, minél fogva más természetű segélyek iránti kérvények figyelembe nem vehetők. Az egyletbe mint alapító tagok ujonnan léptek: a «Fővárosi egyesült takarékpéntár», az országos kaszinó, id. gr. Bathányi Károly és Lovassy Ferencz egyenként 100—100 forinttal, ezeken kívül még 6 rendes taggal szaporodott az egyesület tagjainak száma. A mult ülés óta befolyt adományok főösszege: 1312 frt.

MI UJSÁG?

Fáy András kalap-utczai háza, tanúja annyi vig órának és komoly munkának, látója annyi jeles hazafinak, ma már nem áll. E ház helyét, hol «a háza mindenesem», mint Szemere Pál Fáy a közügy oly sok terén kifejtett munkásságáért elvevete, több mint egy félszázadon a magyar közélet és irodalom annyi jelesét tudta körében összegyűjteni, — ma már egy újabb épület, a 18. sz. két-emeletes ház foglalja el. De Budapest főváros tanácsa érezte, hogy az a ház nem köztársaságos épület, hanem — egykori tulajdonosa és látogatója miatt — történelmi emlék, melyet ha másképp fenn nem tarthatott, legalább lerajzoltatt, mielőtt a lebontásához fogtak. De ha eltűnt is a ház, megvan az utca, mely Fáy háza miatt szintén nevezetessé vált; ez utca torkolatára néz Fáy legnagyobb alkotásának, a «hazai első takarékpéntár»-nak palotája is; méltó volna,

* A Fáy-ház rajzát «Vasárnapi Ujság» is közölte 1873 évi 22-ik számában.

Dörre Tivadar rajza.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNTÁR-EGYESÜLET BUDAI FIÓKINTÉZETE A VIZI-VÁROSI FÜTÖCZÁBAN.

hogy ez intézet 50 évvel fennállása alkalmából — azt a nevezetessé vált kalap-utczát Fáyról ezentúl Fáy-utczának neveztesse a főváros hatóságai.

A királyi udvar Budapesten. A király e hó 7-én reggel Bécsből Budapestre érkezett. A királyné és Mária Valeria főhercegnőt febr. 10-ikére várják. Az udvar hosszabb időt fog tölteni a fővárosban. Ő felsége a király e hó 10-ikén délelőtt általános kihallgatást ad.

Gr. Andrássy Gyula egészségi állapota nagyon ingadozó. Majd mindennap enyhülnek szenvedései, de újra visszatér az előbbi állapot. A király, a királyné naponként tudósítják magokat a beteg állapotáról. Gr. Zichy Ágost fűmei kormányzóhoz naponként számos távirati tudakozás érkezik a külföldről is. Február 6-ika aránylag a jobb napok közé tartozott. A béluhurtt jelentékenyen csökkent, az étvágy növekedett, a fájdalom enyhült. A beteg már az előbbi estén is ágyon kívül tölthetett pár órát, beszélgetve családja tagjaival. Neje mindig mellé van. Két fia, Tivadar és Gyula is Volosácban időznek néhány nap óta. Mindenfelől nagy részvét nyilvánul a beteg gróf iránt.

Megcáfolt halálhír. Bunsen Róbert, a heidelbergi egyetem hírneves tanára, kinek halálhíre s napokban az egész világsajtót járta, újabb értesítés szerint nem halt meg. Az öreg tudós meglehetősen jó egészségnek örvend, újabb munkákon dolgozik s tavaszal remélhetőleg testi és lelki épségben fogja megülni születésének nyolcvanasodik fordulónapját.

A műkedvelő fényképészeti kiállítás bizottsága a tárlatra szóló bejelentések határidejét február 15-ikéig hosszabbította meg. Kikötés van ugyanis rá, hogy a kiállítási helyiség még néhány szobával bővíthető. A tárlat titkára összegyűjti mindazokat a fényképeket és készülékeket, melyek világot vetnek a fotográfia történetére. Ilyenmő tárgyak beküldhe-

zetőjének is van nagyobb műterme, melyben Arany János nagy előszobrát mintázza s egy másik kisebb műtérme, hol pár nap előtt fejezte be a király nagy mellszobrának mintáját, mely márványba véste az igazságügyi palotába jön. Ezenkívül van két tanterem.

A képzőművészeti állami nagy arany-érmét e hó 5-ikén adták át Fesztly Árpádnak, kinek ez a képzőművészeti társulat jury-je ítélte oda a téli kiállításban levő s a Krisztus sirját ábrázoló kitünő képeért. Irókból, művészekből és műbarátokból álló nagy és vidám társaság volt épen nála s após: Jókai Mórnál estélyen, midőn Szalay Imre miniszteri tanácsos átadta a mesteri vésetit és jó nagy súlyú aranyérmét a közoktatásügyi tárcza részéről. A jeles fiatal művész a jövő héten Párisba fog utazni s ott művészeti tanulmányok végett három hónapot tölt.

Megcáfolt halálhír. Bunsen Róbert, a heidelbergi egyetem hírneves tanára, kinek halálhíre s napokban az egész világsajtót járta, újabb értesítés szerint nem halt meg. Az öreg tudós meglehetősen jó egészségnek örvend, újabb munkákon dolgozik s tavaszal remélhetőleg testi és lelki épségben fogja megülni születésének nyolcvanasodik fordulónapját.

A műkedvelő fényképészeti kiállítás bizottsága a tárlatra szóló bejelentések határidejét február 15-ikéig hosszabbította meg. Kikötés van ugyanis rá, hogy a kiállítási helyiség még néhány szobával bővíthető. A tárlat titkára összegyűjti mindazokat a fényképeket és készülékeket, melyek világot vetnek a fotográfia történetére. Ilyenmő tárgyak beküldhe-

tők a titkárhoz. A látlat folyamán dr. Gothardt Jenő a természettudományi társulatban három előadást fog tartani a fényképzésről.

A végrehajtott birottság, mely Bohus László orsz. képviselő elnökelete alatt éhétan tartott ülést Roskovics Ignác festőnk műtermében, a legnagyobb érdeklődéssel győződött meg.

Az aggteleki barlang csodák bejáratának át-törési munkálatai annyira előhaladtak, hogy az új bejárat megnyitását ünneppé márczius végén már megvárhatják.

A veszettség gyógyítása Budapesten. A veszett eből megmar embereknem nem kell ezentul túlnunk is Párisba menni.

A veszettség elleni oltó-intézetet, dr. Högyes Endre tanár vezetése alatt, ki Pasteurnél is tett tanulmányokat s aztán itthon már régebben foglalkozott próba-oltásokkal állapotok.

HALÁLOZÁSOK.

CZÉKUS ISTVÁN, a tiszai evang. egyházkerület hazafias és érdemekben gazdag püspöke, elhunyt febr. 6-dikán Rozsnyón, 72 éves korában.

ülést keresett, s hol hamvait is örök pihenőre helyezték. Elhunytak még a közelebbi napok alatt: SZILÁGYI GÁBOR, a királyi tábla alapos jogi képzettségű bírája, Budapest.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ. Téli napfény. Hangulatkeltő festés; az eleven, itt-ott plasztikus képek, melyeknek a szokatlan forma sajtósága új színt kölcsönöz, kellemesen jelleme meg bennünket. Közölni fogjuk.

REGI SZÁZLÓ. Influenza. Az előbbi jobb; megközelíti a tisztességes közérzetet, de mértékünket nem üti meg.

ÜDVOZLET. Üres áradozás, nem közölhető. A határ. Borongó költői hangulat szilleménye, de nagyon érzni rajta, hogy nem költő írta.

B. G. Nevelések. Nagy mester az a személed stb. Sok biztatást nem mondhatunk; a versek közérzetért, s nem látunk bennük oly tulajdonságokat, melyek néha a kezdő szárnypróbálgatásaiban is eluralkítják a tehetséget.

KÉPTALÁNY. A «Vasárnapi Ujság» 4-ik számában közölt képtalány megfejtése: Kidőt a fa mandulástól.

SAKKJÁTÉK. 1587. számú feladvány. Salminger J.-tól.

Müncheni legújabb feladvány tornában második díjat nyert. A Müncheni legújabb feladvány tornában második díjat nyert.

AZ 1581. SZÁMÚ FELADVÁNY MEGFEJTÉSE. Schindler F.-tól.

MEGFEJTÉS. Pályozás. Sötét. Világos. a. Sötét.

HELYESEN FEJTETTÉK MEG: Budapest: K. J. és F. H. — Andor S. — Kovács J. — Babocsay Béla. — Tarnóczon: Németh Péter.

HETI-NAPTÁR, február hó.

Table with columns for Nap, Katolikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita, and dates for the month of February.

Holdváltásai. Utolsó negyed 12-én 8 óra 8 p. este.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Met. — glatt und gemustert (circa 2500 versch. Farben und Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depót G. Henneberg (K. und K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete. BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN. cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műdrás, földalója az első egyedüli kulcs nélkül fölhuzható remontoir inga-órának stb. stb.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvrárnál kapható: A SAHARÁBAN. UTIRAJZOK ÉS TANULMÁNYOK. ALVINCY SÁNDOR. Harminczöt képpel. Ára füzve 1 frt 60 kr.

Pserhofer J.-féle gyógyszer-tár Bécsben, Singerstrasse 15. „Zum goldenen Reichsapfel“. Vértisztító labdacok ez előtt egyetemes labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben e labdacok esodás hatásukat fényesen bebizonyították.

Pserhofer J.-tól 1 tégyel 40 kr., bérmentes megküldéssel 65 kr. Fagy-balszam, Keskeny utifüvedv, Amerikai kösvény-kenőcs, Por lábizzadás ellen, Golyva-balszam, Élet-essenzia (prágai cseppek), Angol csoda-balszam, Fiaker-por, Tannoehin-hajkenőcs, Egyetemes tapasz, Egyetemes tisztító só,

Az itt felsorolt készítményeken kívül valamennyi az ausztriai lapokban hirdett bel- és külföldi gyógyszerügyi különlegesség készletemben tartatik, s minden esetleg rak-táron nem levő cikket kívánatra pontosan s legutányosabban beszereztetik.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, IV. egyetem-utca 4. sz. megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: MAGYAR KERTÉSZKÖNYV. A belterjes (intenzív) kertgazdászati foglalatja, UTMUTATÓ KALAUZ a konyhakertészet, gyümölcsészet, magtermelés, magnemesítés, honosítás és virágos kert hasznos mívelésére.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: TOLDI. KÖLTŐI ELBESZÉLÉS. ARANY JÁNOS. NYELVI ÉS TÁRGYI BŐ MAGYARÁZATOKKAL. LEHR ALBERT. Második változatlan kiadás. Ára füzve 2 frt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvrárnál kapható: AZ ELMÉKÖRTAN TANKÖNYVE ORVOSOK, BIRÁK ÉS ÜGYVÉDEK SZÁMÁRA. DR. SALGÓ JAKAB. Salgó elmekörtana, mely szerző német tankönyve második kiadásának nyomán, de nem mint annak fordítása, jelenik meg, orvosi irodalmunkban egy nagyon is érezhető hiány pótlására van hivatva.

Kwizda kőszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszser
csúsz, kőszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárában.
Főletét Magyarország részére: Budapest Török József gyógyszerárában.
Egy üveggel 1 frt o. é.
Naponkinti postai szétküldés a fő-letét által:
KWIZDA FERENCZ JANOS.
osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerára Korneuburgban, Bécs mellett.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvárusnál kapható.

Az 1886. évi XXIX. t. cz. a telekkönyvi betétek szerkesztéséről.

Kiegészítve az 1886. XXIX. t. cz. módosításáról és pótlásáról szóló 1889. XXXVIII. t. cz., s ez utóbbi törvény indokaival, a reá vonatkozó igazságügym. rendeletekkel, továbbá kimerítő tárgymutatóval.

Osszeállította
O'SVÁTH IMRE
kir. törvényszéki bíró.
Ára füzve 60 krajczár.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető háziszser meg-
lepően gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg-
barát” című kis iratban még bizonyítékokat is
találunk arra nézve, hogy még hosszas,
roménytelennek nevezett esetekben is, gyógyul-
ás állott be. Minden betegnek el kellene
olvasni azon könyvet; Richter kiadónál
Lipcseben ingyen megküldi.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VÉGÍTVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Dr. Lengiel Frigyes „nyír-balsama”
Már maga a növényi nedv, mely a nyírfából folyik, ha annak törzsét megfúrjuk: ember emlékeztet őta a legkitűnőbb széplő-
szernem van elismerve; ha pedig e nedv a főtől való utasítása
szerint, vegyi úton balsammá alakították, nyer még igazán
csodás hatásában.
Ha este az arcz vagy más testfelület azzal bekenetik, már
a következő reggel alig észrevehető pikkelyek válnak
le a bőrről, mely ezáltal vakító fehér és gyöng-
göd lesz. E balsam az arczon képződött ráncokat és himlő-
helyeket kímélti, s fiatalos kinézetű köleszőz; a bőrt fehérré,
gyönggödé és frissé teszi; szepiát, májfoltokat, anyajegyet,
orröröcséket, bőrártást s a bőrt minden más tisztántartását
a legürvidebb idő alatt megsejteni. Egy korsóval, haszná-
lati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.
Dr. Lengiel „benzoe-szappan”-ja
a legelsőszérből gyógyszer, mely a bőrt, gyönggödé és
fehérré teszi, s hivatta van e balsam jó hatásáért. Fokozni.
1 db 60 kr. — Főletét Magyarország részére:
Török József gyógyszerára Budapest, király-utca 12. sz. a.
Kapható továbbá Aradon Ring gyógyszerárában. Debre-
csen Rothschneck gyógyszer. Eszék Dienes gyógyszer.
Nagy-Becskerek Mencez gyógyszer. Nagyszombat Mor-
schauer gyógyszer. Kolozsvár Dr. Embert gyógyszer. Szeged
Kugler gyógyszer. Pozsony Erdy István gyógyszer. Szege-
d Barsay gyógyszer. Temesvár Jahner M. gyógyszer, s minden
kiválóbb gyógyszerárában, illatsz. és gyógyfű-kereskedésben.

Valódiság ieléül:

kitünő és hathatós voltuknál fogva már 38 év óta
a legjobb hírnévként örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard
zamatos fog-szappana
a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és
legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 kr. ával.

Dr. Borchardt
illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szeplő, pörse-
nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztálanságok, az ér-
des száraz és sárga bőr ellen, egyszerűságra s legkitű-
nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-
csételve 42 kr.
Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elis-
mert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőse, tége-
lyekben 85 kr. ával.
Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj,
mely annak puhasságot s fényt kölcsönöz. 85 kr. ával.
Dr. Lindes kátrányos hajkenőse, eredeti csomagokban bepe-
csételve 50 kr. ával.
Balzsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagb.
Dr. Béringer zamatos korona-szesz, az Eau de
Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint
25 kr., és 75 kr.
Dr. Béringer fügyökér-lajolaja, üveggel 1 frt.
**Leder testvérek balzsamos földi dióolaj-szap-
pana,** egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.
Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi
minőségben a következő magyarországi rakta-
rakban kapható:

Budapest: Török József gyógyszerára,
király-utca 12. szám alatt.

Barna Zsigm. gyógyszer. „a magyar királyhoz”. Cs. Kiss K. gyógyszer. „a királyhoz”. Wassner Ed. gyógyszer. Moldoványi A. gyógyszer. „a fekete medvéhez”. Továbbá az udv. gyógyszerárában és Prochaska J. kereskedésben. Nemkülönb. Kochmeister utódi. Neruda Nándor, Stessel és társa és Thallmayer és társa gyógyszerárakban.

Alsó-Kubin. Tyroler Jozs.
Arad. Elias Armin, Ring Lajos.
Balassa-Gyarmat. Cserve-
nyák György, Kanitz Odón.
Bártfa. Toperczer Alb. Th.
Bécs. Csaba, Varságh Béla
gyógysz.
Bécs-Osaba. Varságh Béla
gyógysz.
Brassó. Jekelius Ferd. gyógyszer.
Budapest. Kelp Fer., Plei-
scher testvérek.
Bonyhád. Straicher B.
Csernovica. Schmirch J. Go-
lichowski I. gyysz., Schmeidt
& Fontin.
Csepel. Bohus József gyysz.
Debreczen. Csanak J., Geréb
Eger, Köllner Lőrincz gyógyszer.
Eperjes. Krivos Gyula gyysz.
Eszék. Dienes J. G. gyógyszer.
Fiume. Pavacic testv. gyógyszer.
Földvár. Nadhera Pál fia.
Hajdu-Böszörmény. Lányi M.
gyógysz.
Hód-Mező-Vásárhely. Kiss
Gyula gyysz.
Ipolyágh. Sági Fülöp.
Kassa. Eschwig Flod. Ed.,
Quirfeld K., Strauss D., Me-
gay G. A., Wandraschek Kár-
gyógysz.
Kecskemét. Molnár Pál gyysz.
Komárom. Belloni Angela, Ko-
vacs gyysz. és Gruber L.
Kézdi-Vásárhely. Fejér Luk.
Körmöcs. Ritter J. László.
Léva. Schubert Pál.
Léptó-Szt.-Miklós. Balló L.
gyógysz.
Losoncz. Pokorny Lajos gyysz.
Lőcse. Klein Sándor.
Lugos. Veres Lajos gyysz.
Makó. Gornides A., Laurenszky
István, gyysz.
Marosvás. Izsi Nándor.
M.-Vásárhely. Kaup és Eck-
wert.
Mohács. Szendrey Jenő gyysz.
Medgyes. Breckner Károly.
Miskolc. Deák Kálmán, a „fe-
kete kutyához”. Dr. Szabó Gy.
Munkács. Traxler Fr. gyysz.
Nagy-Bánya. Haracek József
és fia.
Nagy-Becskerek. Weiss Herm.
Nagy-Kanizsa. Rosenfeld Adolf
Rosenberg F.
Nagy-Károly. Ujházy István.
valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerárában,
illatsz. és gyógyfű-kereskedésében.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, nevezte-
sen a Dr. Suin de Boutemard-féle
fogszappan és a Dr. Borchardt-féle
illatos növény-szappan gyakran elő-
forduló hamisítványaitól mindenkit
óvunk.

Számtalan hamisító és hamisítások elárúsító
sújtattak már eddig is Bécsben és Prágában
törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ.,

cs. kir. szabadalom tulajdonosa Berlinben.

A legjobb arczporok

Leichner zsirpora

Leichner hermelinpora.

E jeles gyártmányok a legmagasabb körökben s a leg-
első művésznőktől előszeretettel használtatnak; az arcz-
nak fiatalosan szép viruló külését adnak. — Kaphatók
a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, valamint
minden illatszerezésnél. Valódiilag csak ari szelencék-
ben, melyeknek fenekére céz és védjegy van belevésve.

L. Leichner, Berlin
Parfümerie-Chemiker, k. k. Hoftheater-Lieferant.

Valamennyi hölgynek!

Az eredeti francia, a bécsi kereskedelmi és iparkamara 32,941. sz.
bizonyítványával védett

ÖNMŰKÖDŐ FÉSÜLŐ

„Soi meme Coiffeur”

minden hölgynek lehetővé teszi minden idegen segély nélkül a
kedvelt francia, valamint a legújabb hosszú angol hajrendezést
pár pillanat alatt kifogástalanul szép és tartós módon
saját maga által készítését! A készülék nem marad a hajban;
elsőrendű szakemberek itele szerint, könnyű kezelése
folytán, felülmúlhatatlannak tartható! s a t. hölgyvilágnak va-
lódli szükségletévé kell válnia! Az új, javított francia készülék
számos más utáni emeléseit tekintve egyben eddigi
készüléktől különbözik s valódiat kizárólag és egyedül csupán
egy eladási helyen: Bécs, IX., Währingerstrasse 3, kapható.
Arak, elegans cartonban, pontos, illusztrált használati utasítással.
Bromból 1 frt, nickelből 1 frt 50 kr., valódi aranyozással 2 frt.
Szállítás utánvétel mellett. Levelek pontosan és egyedül csak a követ-
kező helyre intézendők: General-Depot des „Soi meme Coiffeur”,
Bécs, IX., Währingerstrasse 3. Ismételdadók kerestetnek.

1890. febr. 158. sz. 1890. febr.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztő

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület alapítá-
sának ötvenedik évfordulóján. — Fenyvesy Adolfól.
Hunfalvy János emlékezete. — Keleti Károlytól.
A középkori magyar irodalom stíljáról. (II.) — Imre
Sándortól.
A mai emberúvárlatról. (I.) — Török Auréltól.
Arany Juliskáról. — Széchy Károlytól.
Szellems élet és élettartam. — Földes Bélától.
Szerelem levelet hiába ne írj. Elbeszélés. (II.) — Keller
Gottfried után, németből —
Költemények. A dumfrieni önkényesek, Burns után, angol-
ból. — Lévy Józseftől. — Dalaimról — Gyulai Páltól.
Bosznia igazságtalysága. — Pulszky Ágostól.
Értesítő: Dózi L.: Beszélgetés és vázlatok. — i. — Bobula
J.: Magyarország iparügye. — t. — Mocsary S.: Földünk
fémásványainak magánaraja. — Vágel Jenőtől.
Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előf-
zetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapestben.

A legjobb legújabb vonós népczitera

2 frt.

szabadalmazott.

Ezen legújabb hangszerezen a hozzáadott utasítás
szerint, bárki azonnal megtanulhat, és legott a leg-
szébb zenedarabokat eljátszhatja. Ajánlható tehát
mindazoknak, kik csekély összegért élvezetes órá-
kat kívánnak maguknak szerezni.

A vonós népczitera ára vonóval és utasítással
együtt 2 frt. Utánvétel mellett a csomagolási költsé-
ggel együtt 2 frt 10 kr.
2 frt 33 krmak előleges beküldése ellenében a
hangszer bárhova bérmenten megküldetik.
Minden egyéb hangszerekről és hangszer-kellé-
kekről szóló kimerítő képes árjegyzék kívánatra
ingyen és bérmenten megküldetik.
Harmonikáról szóló képes árjegyzék külön ki-
adásban. Mindennemű hangszerek javítása szak-
szerrel pontossággal elvégzestek. Használt hangszere-
k cserébe is elfogadtatnak.

Sternberg Armin hangszerkészítési ipartelep
Budapest, Kerepesi ut 36. sz. a.

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZÁM. 1890. BUDAPEST, FEBRUÁR 16. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 • Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt
félévre — 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 6 frt
félévre — 3 • Külföldi előfizetésekre a postai-
lag meghatározott vitellől is osztalékos

LONOVICS-HOLLÓSY KORNÉLIA.

1827—1890.

A MAGYAR énekes színművészet égen nem sok
csillag ragyogott oly átható fényben, mint
az, melynek letűntéről most kell hoznunk
a gyászos jelentést. Igaz, hogy csaknem huszon-
nyolcz éve már, hogy Lonovics-Hollósy Kornélia
visszavonult a színpadtól; de ez a majdnem
három évtizedes időszak sem volt elég elhomá-
lyosítani azt a fényes emléket, melyet művésze
a nemzet első műintézetének történetében ha-
gyott. S a kik öt művészetének tetőpontján hal-
lották, azoknak még ma is fülükben csengenek
azok a tiszta, könnyed trillák, azok a gyöngszo-
résű édesen gördülő futamok, melyek őt a nem-
zeti színház első koloratur-énekes-
nőjévé avatták s számára a „magyar
csalogany” nevet megszereztek.

Déryné, Schodelné, Markovics Ilka,
Benza Ida, ezek azok az első rangu
magyar művésznők, kiknek sorában
a most elhunyt „magyar csalogany”-
nak előkelő helye volt, s kiknek min-
denike egy-egy virágzó korszakát je-
lölő a dalmű történetének a magyar
színpadon. **Hollósy Kornélia** is
annak az időnek volt szülőtte, mely
nemzeti nagy törekvések hajnalának
nevezhető s mely hazánknak annyi
államférfit, szónokot, költőt, tudóst,
művészt ajándékozott.

1827-ben ápril 13-án született a
temesmegyei Gertenyesen előkelő
nagybirtokos családból, oly időben
tehető, a mikor még hatalmas elő-
ítéleteket kellett leküzdeni annak,
ki a lenézett művészet valamely
ágára szánta magát. Kellett ahhoz
bizonyos, hogy úgy mondjuk, hősi
elhatározás, ellenállhatatlan benső
sugalom, a művészi hivatásnak me-
leg meggyőződése, hogy valaki oda-
hagyjon egy megszokott otthonát, mely
minden kényelemmel körülvézi s
már önmagában tiszteltet biztosít
s átterjen egy oly pályára, melyről
még nem tudhatja, rózsái lesznek-e
vagy tövisai.

Hollósy Kornélia, a természettől
gyönyörű sopranhanggal lévén meg-
áldva, már serdülő leánykorában
eltölte magát a merész lépésre.

Tanulni kezdett. Elsőénekmestere Zimmermann
volt Temesvárott, kinek vezetése alatt korán
tűnt ki hangjárának kelme s ugyszólván vele-
született koloraturája. Már ekkor szinte teke-
nek tartották volna ellenezni elhatározását.
Bécsbe vitték, hol Salvi lett az énekmestere, de
a ki nemskára azt mondta neki: „Én már
többre nem tudom tanítani, menjen Milanóba
Lampertihoz, az most a világ legelső ének-
mestere.”

Két évig volt szorgalmas tanítványa Lamperti
Ferenznek, midőn a híres tanár befejezettnek
jelenté ki a tanfolyamot s képesnek találta ta-
nítványát, hogy a színpadon már nagy szerep-
ben is fölléphessen. De ajánlotta, hogy kis szin-
padon kezdje, „mert szokni kell a színpad lát-
má-
hoz.” Meg is fogadta a tanácsot s először
Korfbán lépett föl „Ernani”-ban és pedig oly
sikerral, hogy csakhamar Turinba szerződötték.
Innen, egy alasz dalmütársasággal, melynek
egyik első lírai énekesnője volt, Bukarestbe ment
1846-ban.

A magyar leány külföldön aratott művészi si-
kereinek híre csakhamar elterjedt a hazában is,
s midőn öt évi távollét után visszatért, már mint
kész művésznő fogadták. Temesvárott lépett föl
először, honnan gróf Ráday Geon, a nemzeti
színház akkori főigazgatója, hirtve meg egyelőre
néhány vendégzerepre. „Lindá”-ban volt első
föllépte, a czimszerepben. Ugyanez este Alboni,
a világ akkori leghíresebb alténekesnője lépett
föl vele Pierottóban. De a fiatal magyar leány
e nagy művésznő mellett is egy-
szerre fényes, teljes sikert aratott,
úgy hogy mindjárt ez első föllép-
tével meghódította a közönséget, kü-
lönösen csattogó trilláival, melyeket
akkor a Lind Jennyéhez hasonlítottak.
Kedvence lett csakhamar a közönségnek, mely szinte a tenyerén
hordta, költők verseket írtak hozzá,
szépirodalmi lapok arczképét közöl-
ték. Minden föllépése új diadal vala.

1849-ben forduló ponthoz jutott,
mely egy időre megválni készte a
nemzeti színházról. Ezt neki s ké-
sőbbi férjének egy jó ismerője követ-
kezőleg adja elő: A boldogságért
megválni készült a dicsőségtől. La-
kásukon, hova csak rokonok jártak,
egy távoli rokonát, Lonovics Józsefet
szerette meg, ki akkor jogvézett pat-
varista volt. Az ifjúnak nagybátyja,
Lonovics József püspök, az akkori
főpásztori kar legfőbb kitűnősége,
megismerve a fiatal leányt nem elle-
nezte a frigyét, valamint azt sem,
hogy mielőtt oltárhoz lépne, a
művésznő a külföldön vendégzerep-
lési utat követlen. Nem dicvágyból
tette ezt, hanem, a mint mondá,
nem akart „üres kézzel” férjhez
menni. Előbb Aradon adott jóté-
kony csele hangversenyt a „szegé-
nyek” javára, csak így nevezhetve
meg nyilvánosan a szabadsághar-
nak az aradi várban sinylő állam-
foglyait. Aztán a bécsi operaház-
ban lépett föl „Lindá”-ban, „Ör-

LONOVICS-HOLLÓSY KORNÉLIA.
Legutóbbi éveiben készült fénykép után.